

Pressemelding fra Stiftelsen Bryggen

Bybane over Bryggen er ikke mulig å gjennomføre

Stiftelsen Bryggen, som eier 40 av de totalt 62 bygningene på Bryggen og er delfinansiert av Riksantikvaren og tillagt et stort nasjonalt ansvar for Bryggen, finner det nødvendig å opplyse følgende:

Dersom bystyret på sitt møte 15. desember vedtar å legge bybanetraséen over Bryggen, vil dette være et både uansvarlig og urealistisk vedtak. En slik utbygging vil i praksis ikke være mulig å sette i gang, fordi den vil bli stanset av en hel rekke arkeologiske, vernemessige, juridiske og praktiske grunner. Dette vil i første omgang forsinke en utbygging i uoverskuelig fremtid, og helt åpenbart føre til at prosjektet aldri kan bli gjennomført.

Stiftelsen Bryggen har gjennom lang tid foret både kommunens planleggere og politikere med det omfattende faktagrunnlaget vi har om Bryggen, og som viser at det er helt urealistisk å legge en bybane her.

Vi stolte derfor på at bystyret ville si nei til å legge bybanetraséen over Bryggen, slik bystyret da også gjorde i vedtaket 24. november. Når det nå meldes at dette vedtaket kan bli snudd i et nytt bystyremøte, er det vår plikt å advare på det sterkeste. Vi vil presisere at Stiftelsen Bryggen ikke har noe ønske om å bli tatt til inntekt for politiske konstallasjoner, i noen som helst sammenheng. Vår agenda er utelukkende å få frem et faktagrunnlag som er underkommunisert og fortrent i den politiske debatten om saken.

FAKTA OM BRYGGEN

Da det etter brannen på Bryggen i 1955 ble foretatt arkeologiske utgravinger, tok disse utgravingene 13 år, i stedet for de planlagte syv månedene.

Den foreslåtte bybanetraséen over Bryggen vil gå over fredet bygrunn fra Vågsalmenning til Sverresborg. Kulturlagene er særlig kompakte og rike i Sandbrogaten og i krysset Bryggesporen-Torget-Vetrlidsalmenning (foran og sør for Det Hanseatiske Museum). Graving og fundamentering for en bybane i dette området vil kreve dispensasjon fra Riksantikvaren, og arkeologiske utgravinger må utføres.

Kaien i front av Bryggen er fylt ut med ulike masser, hvorav deler kommer fra rivning av steinkjellere som tilhørte bryggegårdene. Alle inngrep i fyllmassene vil kreve dispensasjon fra Riksantikvaren, og arkeologiske utgravninger må utføres.

Samtidig som havet stiger, synker kaifronten, på grunn av setninger. Uten fundamentering i fjell er det beregnet at frontarealene på Bryggen om 80 år vil ligge 25-30 cm lavere enn i dag. En eventuell fundamentering i fjell er mulig, men vil innebære en enorm byggekostnad, samt en uakseptabel risiko for ødeleggelse av de fredete kulturlagene.

Den norske stat har bestemt at verdensarvstedet Bryggen skal ha et særskilt vern. Det betyr at all usikkerhet som ikke er avklart og akseptert skal betraktes som negativ.

Ved en eventuell reguleringsplan må Stiftelsen Bryggen melde til UNESCO at verdensarv-verdiene er truet. Bryggen kan da komme på UNESCOs varslingsliste og risikerer å miste sin verdensarv-status.

En behandling i UNESCOs verdensarvkomite vil ta lang tid. Bergen kommune har ikke oppfylt kravet fra UNESCO om en buffersone rundt Bryggen. En bybane over Bryggen vil uansett være i konflikt med en fremtidig buffersone.

Traséen over Bryggen forutsetter et tunnelinnslag i Sandbrogaten. Det er ikke oppnådd enighet med Jernbaneverket/Bane Nor, Forsvarsbygg og Riksantikvaren. Alle tre instanser har varslet mulig innsigelse.

I egenskap av grunneier, kan Stiftelsen Bryggen ta ut naboettslig søksmål. Vi vil hevde at vi har historiske rettigheter til området frem til sjøen, og at en jernbanetrasé vil være i konflikt med denne retten.

Å utrede alternative planforslag for samferdsel er ikke Stiftelsen Bryggens oppgave. Men for å påvise at det ikke finnes noe samferdselsmessig *behov* for en bybane over Bryggen, har vi likevel valgt å få utredet et eget tunnel-alternativ. Utredningen viser at det er fullt mulig å legge traséen i fjellet bak Bryggen, uten at det vil medføre risiko for verken kulturlag, grunnvann - eller stor merkostnad. De siste dagers avsløringer om store kostnadsøkninger for Bryggen-alternativet, har ytterligere eliminert det økonomiske argumentet som har vært så sterkt fremme i den politiske debatten.

Bryggen i Bergen representerer en uerstattelig kulturhistorisk verdi. Norges første riksantikvar, Harry Fett, fastslo allerede i 1937 at Bryggen i Bergen er den viktigste bydel i Norge, historisk og nasjonalt sett.

Bryggen er også et enestående gjenværende eksempel på en typisk nordeuropeisk havneby fra middelalderen, der havnefronten utgjør byens sentrale element, og bebyggelsen bak er orientert i forhold til havnen. Det spesielle for opplevelsen av Bryggen er nettopp at tilgangen til sjøen er intakt. I bybanedebatten har denne unike betydningen av kaien vært underslått.

Bybane over Bryggen er et håpløst prosjekt. Vi vil på det sterkeste anbefale at denne planen nå legges bort, før det påløper ytterligere tid og kostnader til en reguleringsplan som aldri kan bli realisert.

Stiftelsen Bryggen har sammen med Bryggens Venner og Fortidsminneforeningen arbeidet med bybanesaken i årevis. Flere har bidratt på frivillig basis med sin

kompetanse innenfor ulike fagområder. Det siste året har kjernegruppen i dette arbeidet vært:

Janicke Runshaug Foss (leder av arbeidsgruppen), tidl. styreleder i Bymuseet, tidl. IKT-direktør i Bergen kommune

Gudrun Mathisen, sivilarkitekt, tidl. fylkesplansjef/klimasjef i Hordaland fylkeskommune

Bernt-Håvard Øyen, phd skog- og treforsker, direktør Stiftelsen Bryggen

Geir Atle Ersland, professor i middelalderhistorie

Frode S. Arnesen, seniorrådgiver, sivilingeniør i bergteknikk

Unni Hagen, seniorrådgiver, sivilingeniør i bergteknikk

Ståle Eeg Nielsen, advokat, spesialist i plan og bygningslover

Tore Johan Smidt, sivilingeniør, bygg og anleggsteknikk

Bergen, 13. desember 2021

Kim Fordyce Lingjærde
Styreleder, Stiftelsen Bryggen

Petter A. Visted
Styreleder, Bryggens Venner

Lars-Jørgen Dahl
Styreleder, Fortidsminneforeningen avd.
Hordaland

Kontaktpersoner: Janicke Runshaug Foss, tel. 91756936
Bernt-Håvard Øyen, tel 90207098